

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 19751976

18 NOVEMBER 1975

VOORSTEL VAN DECREET

— van mevrouw W. DEMEESTER - DE MEYER c.s. —
houdende de rijkssubsidieregeling voor vormingsboerderijen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Met steeds meer nadruk stellen deskundigen vast dat de evolutie van onze samenleving de ontplooiingskansen van kinderen en gezinnen veel meer bedreigt dan vroeger. Zonder naar volledigheid te streven willen wij op enkele van die vaststellingen wijzen :

- stedenbouwkundigen waarschuwen tegen de ongebreidelde uitbreiding van de steden, die de spelomgeving van het kind drastisch beperken;
- pedagogen klagen de eenzijdige intellectualistische vorming binnen het onderwijssysteem aan;
- psychiaters, psychologen en maatschappelijk werkers worden in de sector van de psyche-sociale hulpverlening steeds meer overstelpt door vrijwel onoplosbare fundamenteel essentiële problemen;
- ecologen tonen ons op treffende wijze de onherstelbare verwoesting van de natuurlijke samenhangen in de natuur, o.m. in biotopen, aan.

Zowel de overheid als het particuliere initiatief doen belangrijke investeringen om aan deze problematiek een oplossing te geven. Vaak echter zijn die overigens achtenswaardige inspanningen te zeer gericht op deelfacetten van het probleem.

Zo werken de enen aan de vorming van de intellectuele, anderen aan de overige psychische functies. Zo bevorderen de enen het leren, de anderen het spelen. Zo zijn er acties voor zinvolle besteding van de vrije tijd, en andere voor het geven van inhoud en vorm aan de leer- en ar-

beidstijd; anderen spannen zich weer in voor de bescherming van het leefmilieu enz.

Hierbij gewaagt men wel eens van een wildgroei aan initiatieven. Een geïntegreerde benadering zou sterk toe te juichen zijn en moet dringend metterdaad worden aangepakt.

De behoefte hieraan laat zich sterk gevoelen.

Onderhavig voorstel van decreet heeft betrekking op de erkenning en subsidiëring van instellingen die daar in grote mate aan tegemoet kunnen komen, nl. de **vormingsboerderijen**.

Omdat de vormingsboerderijen door hun bedoeling en werking die integrerende aanpak inherent willen inbouwen, richten zij zich zowel op het onderwijs, het speelpleinwerk, de gezinsorganisaties, het jeugdwerk, de bescherming van het leefmilieu enz., ten einde aan kind en gezin meer kansen te geven voor het bevredigen van hun fundamentele behoeften.

In antwoord op het probleem der voortschrijdende vervreemding van de moderne mens ten aanzien van zijn eigen oorsprong, is de vormingsboerderij ontstaan om het ontwikkelingsproces van het kind, in school- of gezinsverband, aanvullend te laten plaatsgrijpen in het natuurlijke kader van het hoeveleven, ter sanering van de verhouding mens-natuur-cultuur.

Bij het opstellen van dit voorstel werd in de geest van het Cultuurpact uitgegaan van het beginsel, dat iedere discriminatie op ideologisch gebied en op het gebied van de aangewende methodes moet worden vermeden.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Het voorstel beoogt de erkenning en subsidiëring van vormingsboerderijen, die functioneren ten behoeve van kinderen en volwassenen met het doel hen nauwer in contact te brengen met de natuur en het boerderijleven door hen er actief bij te betrekken.

Het ontwerp heeft niet tot doel de « kijk »-kinderboerderijen te erkennen en te subsidiëren. Die behoren duidelijk niet tot de vormingsboerderijen.

Art. 2

Het decreet is van toepassing op vormingsboerderijen die functioneren ten behoeve van al degenen die wonen in het Nederlands taalgebied of Brussel en die tevens gevestigd zijn in deze gebieden.

De vormingsboerderijen hebben de opdracht in eerste instantie de vervreemding van de natuur tegen te gaan. Het begrip natuur moet hier in zijn ruimste betekenis worden beschouwd. Hiermee wordt naast het contact met fauna en flora, onder meer het boerderijleven, het dorpsleven en het gemeenschapsleven bedoeld. De activiteiten van de vormingsboerderijen worden gepland voor kinderen en jongeren, in school-, in jeugdgroeperings-, in verenigingsverband, voor gezinnen, en voor volwassenen.

Gezien de doelstelling van de vormingsboerderijen, namelijk het organiseren van pedagogische activiteiten van cultuurspreiding en het stimuleren van **landbouwactivitei-**

ten zullen onder bevoegde personen verstaan worden : pedagogen, psychologen, maatschappelijk werkers of vormingswerkers, die blijk hebben gegeven van pedagogische bekwaamheid in het vormingswerk.

Art. 3

Gezien de vormingsboerderijen een cultuurspreidende opdracht hebben, erkent de Minister van Nederlandse Cultuur elke vormingsboerderij afzonderlijk bij ministerieel besluit. De Minister kan tevens een erkenning opheffen op het ogenblik dat hij vaststelt dat de vormingsboerderij niet meer aan de door dit decreet gestelde eisen voldoet, dit na het inwinnen van het advies van de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling.

Art. 4

Een vormingsboerderij kan worden erkend van zodra zij bewijzen kan leveren dat zij reeds gedurende een jaar gewerkt heeft. Tijdens het voorbije jaar moet zij blijk hebben gegeven door middel van verslagen, een boekhouding en inschrijvingen dat zij aan landbouwpromotie en milieuvorming heeft gedaan ten behoeve van kinderen en volwassenen uit vier verschillende provincies, waarbij de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven met een provincie worden gelijkgesteld.

Zij moet geleid geweest zijn, en dit kan blijken uit de boekhouding, door een pedagoog, een psycholoog, een maatschappelijk werker of een vormingswerker, zonder dat zij echter moet gewerkt hebben met het minimum aan personeelsleden bepaald in artikel 6.

Art. 5

Het is noodzakelijk dat de vormingsboerderijen zeer diverse activiteiten organiseren :

1. opvoedende, sociaal-culturele en recreatieve programma's ter beschikking stellen om de gehele ontplooiing van de deelnemers aan activiteiten van de vormingsboerderij te stimuleren;

2. opdrachten aanvaarden van gemeentelijke, provinciale overheidsinstanties en van de rijksoverheid omdat deze instanties in het kader van hun werkzaamheden eveneens mee kunnen werken aan een integratie van de mensen in de natuur;

3. boerderijklassen voor scholieren organiseren, gezien de nood aan niet-schoolse activiteiten in het gehele opvoedingssysteem meer en meer belangrijk wordt;

4. cursussen en vormingssessies voor leerkrachten, pedagogische academici en andere geïnteresseerden organiseren, gezien de doelstelling van de vormingsboerderijen maar gerealiseerd zal worden wanneer een maximum aan opvoedend personeel gevormd zal worden;

5. een tijdschrift uitgeven dat aan alle deelnemers en geïnteresseerden geregeld vorming en informatie verschaft;

6. ten minste viermaal per jaar een tijdschrift uitgeven;

7. ten minste 12 vormingsweekends geven ten behoeve van deelnemers uit ten minste 4 provincies. Met een pro-

vincie worden gelijkgesteld de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven;

8. jaarlijks een begroting, waaruit het evenwicht tussen ontvangsten en uitgaven blijkt, en een balans van het voorbije werkjaar voorleggen. De Minister kan speciale normen van boekhouding opleggen;

9. blijvend werken voor individuen, organisaties, groeperingen, overheden uit ten minste vier provincies.

Art. 6

De personeelsbezetting moet ten minste bestaan uit :

- één half-time pedagoog of psycholoog om de pedagogische activiteiten te plannen en te stimuleren met het oog op een gehele ontplooiing van kind en volwassene;
- één half-time maatschappelijk werker of vormingswerker omdat in een vormingsboerderij aan cultuurspreiding wordt gedaan in de breedste zin;
- één half-time opvoeder-jeugdorganisator om het spel en creatief werk met kinderen te begeleiden;
- één full-time landbouwer-opvoeder om de landbouwactiviteiten te organiseren, te leiden en uit te bouwen met de deelnemers aan het boerderijleven;
- één full-time administratieve medewerker om de administratie van alle activiteiten van de vormingsboerderij uit te voeren.

Art. 7

De subsidieregeling wordt als volgt gepland :

- 50 % van de secretariaatskosten, de kosten van huur en de verzekering van de gebouwen, de pacht van de grond, de kosten van materiële uitrusting en de onderhoudskosten. De andere 50 % moeten worden gedragen door de bijdragen van elke deelnemer aan de vormingsboerderij, en door de opbrengsten van de uitbouw van de boerderij;
- 50 % van de kosten van materieel van educatieve activiteiten; de overige 50 % zullen gedragen worden door de deelnemers aan deze activiteiten;
- 100% van de salarissen van het toegelaten personeel;
- 70 % van de salarissen van ten hoogste 3 bijkomende personeelsleden belast met een educatieve taak. Indien blijkt dat de activiteiten van de vormingsboerderij een al te grote omvang nemen, kan de vormingsboerderij maximum drie educatieve krachten aanwerven na beslissing van de Minister van Nederlandse Cultuur, genomen op grond van door de Koning vastgestelde normen en nadat hij het advies van de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling heeft ingewonnen.

Art. 8

Om de mogelijkheid te geven aan nieuwe initiatieven zal de Minister gedurende 2 jaar starttoelagen geven, na het advies ingewonnen te hebben van de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling.

Art. 9

Het decreet treedt in werking op 1 januari van het jaar volgend op dat waarin het in het Belgisch **Staatsblad** is verschenen.

W. DEMEESTER-DE MEYER

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Binnen de grenzen van de culturele dotatie verleent de Minister, tot wiens bevoegdheid de Nederlandse cultuur behoort, onder de bij of krachtens dit decreet bepaalde voorwaarden, rijkstoelagen aan de in artikel 2 bedoelde vormingsboerderijen.

Art. 2

Vormingsboerderijen zijn instellingen die, als vereniging zonder winstoogmerk of als instelling van openbaar nut, met zetel te Brussel of in het Nederlandse taalgebied, de volgende doelstelling nastreven : de vervreemding van de natuur tegengaan bij kinderen, jongeren en gezinnen door deelneming aan het hoeveleven onder bevoegde leiding mogelijk te maken.

HOOFDSTUK II

De erkenning

Art. 3

De erkenning geschiedt bij ministerieel besluit door de Minister, tot wiens bevoegdheid de Nederlandse cultuur behoort.

Art. 4

Om erkend te worden als vormingsboerderij moet de instelling sinds ten minste één jaar aan de volgende voorwaarden voldoen :

1. zij moet het hoeveleven in zijn diverse aspecten weerspiegelen, trachten de kinderen en de volwassenen te sensibiliseren inzake milieubehoud en bescherming en verzorging van plant en dier, en aan landbouwpromotie doen;

2. zij moet ontwikkelingskansen bieden aan kinderen, jongeren en gezinnen, zonder zich uitsluitend op één deelfacet van hun ontplooiing toe te spitsen;

3. zij moet worden geleid door een pedagoog, een psycholoog, een maatschappelijk werker of een vormingswerker;

4. zij moet in internaatsverband kunnen werken;

5. zij moet werken ten behoeve van kinderen en volwassenen uit vier provincies.

HOOFDSTUK III

De werking

Art. 5

De vormingsboerderij moet diverse functies op zich nemen, zoals :

1. de boerderij voor opvoedende, sociaal-culturele en recreatieve doeleinden ter beschikking stellen van groepen die de belangstelling van het plattelandsleven en de milieu-problemen willen bevorderen;

2. opdrachten van gemeentelijke en provinciale overheid en van de rijksoverheid aanvaarden om de mensen in de natuur te integreren;

3. boerderijklassen voor scholieren onder begeleiding organiseren;

4. cursussen, verblijven en vormingssessies organiseren voor leerkrachten, pedagogische academies, natuurvrienden en andere geïnteresseerde organisaties;

Art. 6

De vormingsboerderij dient ten minste te werk te stellen :

1. één half-time pedagoog of psycholoog;

2. één half-time maatschappelijk werker of vormingswerker;

3. één half-time opvoeder-jeugdorganisator;

4. één full-time landbouwer-opvoeder;

5. één full-time administratieve medewerker.

HOOFDSTUK IV

De subsidieregeling

Art. 7

De Minister stelt de aan de schommelingen van het algemeen indexcijfer van de consumptieprijzen aangepaste rijkstoelage voor de werking van de erkende vormingsboerderijen vast binnen de volgende grenzen :

1.50 % van de secretariaatskosten, de kosten van huur en de verzekering van de gebouwen, de pacht van de grond, de kosten voor materiële uitrusting en de onderhoudskosten;

2.50 % van de kosten van materiaal voor educatieve activiteiten;

3. 100 % van de salarissen voor de in artikel 6 bedoelde personeelsleden;

4.70 % van de salarissen van ten hoogste 3 bijkomende personeelsleden belast met een educatieve taak.

Het aantal bijkomende personeelsleden wordt bepaald door het aantal geleverde prestaties per jaar, op basis van door de Koning vastgestelde normen.

Art. 8

De Minister kan starttoelagen toekennen gedurende **maximum** 2 jaar aan vormingsboerderijen, die nog niet erkend zijn en die nog niet voldoen aan alle bepalingen van artikel 6. De Minister bepaalt zelf het bedrag van deze toelagen, na de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling gehoord te hebben.

Art. 9

Het decreet treedt in werking op 1 januari van het jaar volgend op dat jaar waarin het in het Belgisch **Staatsblad** is verschenen.

W. DEMEESTER-DE MEYER
N. MAES
J. BUCHMANN
H. ADRIAENSENS
